

την ἐπάνοδόν του, ἐνεργητικώτατον μέρος εἰς τὴν κίνησιν τοῦ λαοῦ, ἐπολέμησε γενναίως εἰς τὴν Βασιλίαν καὶ εἰς τὸ Κεραμεϊκόν, ἀκολούθως δὲ κατετάχθη εἰς τὰ δημοκρατικὰ τάγματα.

Ἀπὸ τῆς ἐκρήξεως ἤδη τῆς ἐπαναστάσεως, οἱ δύο φίλοι ἀποκεχωρισμένοι ὄντες ἀλλήλων, ἤγγονον ἕκαστος τὸ τοῦ ἑτέρου ἐν τῇ πάλῃ ἐνεργητικὸν μέρος. Τὰς νεανικὰς δ' αὐτῶν ἀναμνήσεις ἀναπολοῦντες ἐνόησαν ἐν τῷ μέσῳ τῶν πολιτικῶν συμφορῶν, ἠγαπῶντο εἰσέτι, ἂν καὶ μακρὰν ὁ εἰς τοῦ ἄλλου. Ἄλλὰ μετ' οὐ πολὺ ὁ πόλεμος ἐφώπλισε αὐτοὺς κατ' ἀλλήλων, ἐμύσειας εἰς τὰς καρδίας των τὴν λύσσαν τῶν πατριῶν, ἥτις τρεφομένη ἐκ τῆς προὔπαρχούσης φιλίας τρέπει αὐτὴν τέλος εἰς μίσος ἀδιאלλακτον.

Συνητηθήσαν λοιπὸν οἱ δύο φίλοι ἐν τῇ Βανδέξ, ὅτε τὰ πάθη εὐρίσκοντο εἰς τὸν ἀνώτατον τῆς ἐξάψεως βαθμὸν, καὶ ὅτε ἀμφότερα τὰ κόμματα μετεχειρίζοντο ὡς ἄγριοι τοὺς αἰχμαλώτους των.

Οἱ στρατιῶται τοῦ Ἐστιβάλ ὑπέπεσαν, διὰ προδοσίας, εἰς ἐνέδραν, ὅπου, οἱ ἀντιδημοκρατικοὶ τῶν δύο μαρκεσιῶν Σχαμελλῦ, πατὴρς δηλονότι· καὶ υἱοῦ, κατέσφαξαν τὰ τρία τέταρτα ἐξ αὐτῶν. Κατὰ τὴν τρομερὰν ἐκ ταύτην σφαγῆν συνητηθήσαν οἱ δύο φίλοι κατὰ πρόσωπον.

Σωθεὶς μετὰ πολλοῦ κινδύνου τῆς ἐνέδρας, ὁ Ἐστιβάλ ὤμωσε νὰ ἱκανοποιῆσῃ τοὺς πεσόντας συντρόφους του. Ὅθεν ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον κατεδίωξεν τοὺς ἀντιδημοκρατικούς τοῦ Σχαμελλῦ, ἀπώλεσε πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν του, ἐφόνευεν ἀπείρους ἐχθρούς, ἀλλ' ἱκανοποίησιν δὲν εἶχαν εἰσέτι λάθει.

Ἐντοσούτῃ ἡ φθορὰ τῶν στρατιωτῶν του καὶ τὸ ἀνωφελεὲς τῆς καταδιώξεως ἐπηύξησαν ἐτι μᾶλλον τὸ πρὸς τοὺς ἐναντίους μίσος του. Ἐ τέλος πάντων ὁ πατήρ τοῦ Σχαμελλῦ ἐπεσεν εἰς χεῖράς του.

Ἄδυναται ὁ μὴ εἰσπνεύσας τὸν πεφλογοσιμὸν ἀέρα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης νὰ κατανοήσῃ τὴν θριώδη ἀκαμψίαν μετ' ἧς τὰ πολιτικὰ μίσση ἐκορέννυντο αἵματος, καταπατοῦντα καὶ φιλανθρωπίαν, καὶ εὐσπλαγχίαν, καὶ πάντα οἰκογενιακὸν καὶ φιλικὸν δεσμόν.

Ὁ Ἐστιβάλ παρεურθή μετὰ μεγίστης ἀπαθείας εἰς τὴν θανατικὴν ἐκτέλεσιν τοῦ γέροντος μαρκεσιῦ, ὅστις ἄλλοτε τὴν στοργὴν αὐτοῦ διένειμε μεταξὺ τῶν δύο νεανίων, καὶ ὅστις ἠγάπα τὸν Ἐστιβάλ ὡς τὸν ἴδιόν του υἱόν. Τὴν ἐπαύριον, ὁ Ἰούλιος εὔρε τὸν νεκρὸν τοῦ πατρὸς του μεταξὺ εἰκοσι περίπου ἄλλων πτωμάτων τῶν ἀντιδημοκρατικῶν.

Περὶ τὸν κρίνομεν νὰ εἰπωμεν ὅτι ἀπὸ τοῦδε ἄσπονδόν μίσος ἐκφώλευεν εἰς τὰς καρδίας τῶν δύο φίλων. Ἀπειράκις ὁ Ἐστιβάλ εὔρε πτώματα δημοκρατικῶν ἀνητημένα εἰς ἐνέδρα, πρακτικῶν κινῶν· ἄπειροι δὲ πάλιν ἀντιδημοκρατικοὶ ἐθυσίασθησαν ἐπὶ τοῦ καταπλίου τῆς θύρας του· ἀλλ' ὅλα ταῦτα ἐθεωρήθησαν ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ὡς προσήμια μόνον ἐκδικήσεως ἐντελεστέρως καὶ σπουδαιοτέρως.

Δραστήριος καὶ ἐπίμονος ὑπῆρξεν ἡ καταδίωξις· ἐκ μέρους τοῦ Σχαμελλῦ, ὅστις πολλάκις εὐρίσκειτο κατὰ πρόσωπον μετὰ τοῦ φονέως τοῦ πατρὸς του. Ἄλλ' ἡ

τύχη ἐφαίνετο μέχρι τοῦδε ἀμφιρρέπης! Κατέδεικνύετο ὁμως ἐκ τούτου ὅτι προσήγγιζε καὶ ἡ σειρά τῶν νεῦν μαρκεσιῦ, ὅπερ πραγματικῶς δὲν ἐβράδυνε νὰ συμβῇ.

Τὴν δεκάτην Ἰουλίου τοῦ 1794, φαῖδρά πρωία, ὁμοία πρὸς τὴν τῆς 10 Ἰουνίου τοῦ 1774, διέλαμπεν ἐπὶ τὰς χιονοσκεπεῖς κορυφὰς τῶν Κορδιλλιέρων καὶ ἐπεξετίετο ἐκεῖθεν βαθμηδὸν πρὸς τὰς ὑπὸ τῶν γιγαντιωδῶν ἐκείνων ὀρέων (περιεζωσμένες κοιλάδας. Πλοῖον ἀγγλικόν, ἀναχωρήσαν ἀπὸ τῶν παραλιῶν τῆς Βρετανίας καὶ διευθυνόμενον πρὸς τὰς ἀποικίας, ἠγγυροβόλησεν εἰς τινα κόλπον γειννιάζοντα τῶν γεφυρῶν τοῦ Ἰκονόσου.

Ἰδοὺ καὶ πάλιν, ὡς καὶ κατὰ τὴν 10 Ἰουνίου τοῦ 1774, περιηγηταὶ ἀναβαίνοντες τὴν δύσβατον ἀτραπὸν.

Ἐρχονται ἄρα γε καὶ οὗτοι νὰ θαυμάσωσι τὰς γεφύρας τοῦ Ἰκονόσου; ἀλλ' ἰδῶμεν πρῶτον τίνες εἰσὶ.

Τῆς συνοδείας προπορεύονται οἰκόσημοι φέροντες μαχαίρας κυνηγετικὰς καὶ πυροβόλα (πιστόλια), ἔπειτα ἀνὴρ Γαλλικὴν φέρων ἐνδυμασίαν, καὶ τελευταῖον ἕτερος περιβεβλημένος δι' εὐρυτάτου ἐπανωφορίου.

Ὁ τελευταῖος οὗτος, ὅστις καθ' ὄδον ἐβάδιζε, σύννομος καὶ τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην, καὶ ὅστις μηχανικῶς ἠκολούθησε τὸν σύντροφόν του μέχρι τῆς ἄνω γεφύρας, ἀποσπᾶται αἰφνης τῶν βεμβασμῶν του διὰ τοῦ ἀγροίκου κινήματος ἑνὸς τῶν ὑπηρετῶν, ὅστις ἀφαιρέσας ἀπὸ τῶν ὤμων του τὸ ἐπανωφόριον κατέδειξεν αὐτὸν ἐνδεδυμένον διὰ τῆς Γαλλικῆς στολῆς τῆς δημοκρατίας, καὶ ἔχοντα τὰς χεῖρας δεδεμένας εἰς τὴν βράχιον. Ἀνυψοὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ ἐνώπιόν του ἐκπλαηκτικόν καὶ μεγαλοπρεπὲς θέαμα ἀπορροφᾷ ὀλόκληρον αὐτοῦ τὴν προσοχὴν, καὶ διεγείρει ἐν αὐτῷ ἀναμνήσεις συγκεχυμένας.

Ἀναγνωρίζεις θέβαια αὐτὸ τὸ μέρος, δὲν εἶν' οὕτως; εἶπεν αὐτῷ με φωνὴν ὀξεῖαν καὶ δηκτικὴν ὁ φέρων τὸ ἀριστοκρατικὸν ἔνδυμα.

Ὁ ἕτερος ἄμα ἀκούσας τὰς λέξεις ταύτας καὶ τὸν ἦχον τῆς φωνῆς, ἀνεσκήρτησεν ἀποσπασθεὶς αἰφνης ἀπὸ τῆς θέας τῶν ὀρέων ἐκείνων, ἅτινα δι' αὐτὸν ἔγγεμον νεανικῶν καὶ ἀγῶν ἀναμνήσεων· εἶπε δὲ μετ' ὕψος περιφρονητικόν «Ναί, ἀναγνωρίζω τὸ μέρος, καὶ τὸ ἀνευρίσκω τοιοῦτον ὅποιον ἦτο καὶ πρὸ εἰκοσιν ἐτῶν, μόνον ὁ ἄνθρωπος ὅστις με συνώδευε τότε ἤλλαξεν ἐντελῶς· διότι σήμερον εἶναι προδότης καὶ ἄνανδρος!

Τὸ ἀναγνωρίζεις! τόσον καλῆτερα· ἐνθυμείσαι θεβαίως καὶ τὰς λέξεις ἃς πρὸ εἰκοσιν ἐτῶν ἐπρόφραες ἐπὶ τῆς γεφύρας ταύτης; Εἶπες τότε, ὅτι ὁ τρομερῶτερος θάνατος ἦθελεν εἶσθαι τὸ ν' ἀναγκασθῇ τις νὰ κατακηνημισθῇ εἰς τὸ βάραθρον τοῦτο . . . .

Βλέπεις καὶ ἐὼ πόσον καλὸν μνημονικὸν ἔχω; ὅτι μοι εἶπεν ἅπαξ ὁ φίλος μου τὸ ἐνθυμοῦμαι.

Ἐνῶ ὁ Σχαμελλῦ εἶλεγε ταῦτα βραδίως, σαρδονικῶς καὶ ὡς δολοφόνος ὅστις βυθίζει ἀτιμωρητὶ τὸ ξίφος του εἰς τὴν πληγὴν, τὸ πρόσωπον τοῦ Ἐστιβάλ ὠχρίασε.

Ὁ πατήρ σου τοῦλάχιστον ἐφρονεῦθη ὡς στρατιώτης, εἶπε πρὸς τὸν μαρκεσιῖον με φωνὴν καταπεπιγ-